

NACIONALNI CENTAR ZA VANJSKO
VREDNOVANJE OBRAZOVANJA

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

ETIKA

Ispitna knjižica 2

ETI IK-2 D-S012

ETI.12.HR.R.K2.12

0096

12

Etika

Prazna stranica

ETI IK-2 D-S012

99

UPUTE

Pozorno slijedite sve upute.

Ne okrećite stranicu i ne pišite esej dok to ne odobri dežurni nastavnik.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje ukupno 120 minuta bez stanke.

U ovoj se ispitnoj knjižici od Vas očekuje da napišete esej slijedeći priloženu uputu.

Esej možete pisati po priloženom listu za koncept, a na kraju ga obvezno prepisite na list za čistopis isključivo plavom ili crnom kemijskom olovkom.

Pišite jasno i čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova.

Želimo Vam puno uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 12 stranica, od toga 2 prazne.

ETI IK-2 D-S012

99

Etika

Esej

Zadatak esejskog tipa

Pozorno pročitajte navedene tekstove. Na temelju njihove usporedbe prema ponuđenim smjernicama oblikujte esej s jasnom strukturom: uvodnim dijelom (postavljanjem teze ili hipoteze), središnjim dijelom (analizom i argumentacijom) i zaključkom (sintezom).

Esej treba sadržavati između **500** i **600** riječi. Možete rabiti list za koncept, ali ne zaboravite esej uredno prepisati na list za čistopis.

Tekst 1

Niti tada, u opasnosti [koja mi je prijetila dok sam se branio], nisam mislio da valja postupati na način nedostojan [slobodna čovjeka], a niti se sad ne kajem što sam se tako branio; radije umirem jer sam se branio na ovaj način, nego što bih živio pošto bih se bio obranio na onakav. Niti na sudu niti u ratu nitko ne smije – niti ja niti itko drugi – posezati za takvim sredstvima kojima bi pod svaku cijenu izbjegao smrt. U bitkama je očito da bi netko mogao izbjeći smrti ako bi, odbacivši oružje, preklinjao i molio progonitelje. A ima i puno drugih izuma [za kojima netko može posegnuti] da bi u svakojakim opasnostima izbjegao smrti, samo ako bi se odvažio reći i napraviti sve [što je potrebno]. – Nego, ljudi, nije teško izbjeći smrti; puno je teže izbjeći zloći – [zloća] trči brže od smrti. Sad je mene, tako sporog i starog, stiglo ono [što trči] sporije, smrt, a moje je tužitelje, koji su tako sposobni i brzi, stiglo ono brže, zlo. – Sad odlazim [sa suda pošto] ste me vi osudili na smrt, a njih je pak osudila sama istina zbog pokvarenosti i nepravdnosti [– pa neka krenu i oni]. Ja očekujem svoju kaznu, a oni svoju. (...)

Međutim, sad je došlo vrijeme da pođemo: ja idem u smrt, a vi nastavljate živjeti. Tko će od nas bolje proći, ostaje zakrito svakome osim bogu.

Platon, *Obrana Sokratova*

ETI IK-2 D-S012

01

Etika

Esej

Tekst 2

Rečeno na drugi način: najveće zlo koje se počinilo je zlo počinjeno od ništavih osoba, to jest ljudskih bića koja odbijaju da budu osobe. Unutar pojmovnog okvira ovih razmatranja mogli bismo reći da su prijestupnici, koji odbijaju da misle o onome što čine te koji i nakon počinjenoga odbijaju misliti o tome, to jest odbijaju da se vrate i promisle što su napravili (što je *teshuvah* ili kajanje), doista doživjeli neuspjeh u tome da postanu netko. Tvrdoglavo ostajući nitko i ništa, pokazuju se nepodobnima za općenje s drugima koji su, pa bili dobri, zli ili ravnodušni, u najmanju ruku ipak osobe. (...)

Opet kažem to društvo biramo misleći pomoću primjera, primjera živih ili mrtvih osoba, fikcionalnih ili zbiljskih te u primjerima događaja, prošlih ili sadašnjih. U ne baš vjerojatnom slučaju da nam netko dođe i kaže da bi se htio družiti s Modrobradim* te ga stoga uzeti kao primjer, jedino što možemo učiniti je to da se pobrinemo da nam se ne približi. No vjerojatnost da netko dođe i kaže da mu je posve svejedno s kim će živjeti i da je svako društvo dobro za njega, bojim se, mnogo je veća. Govoreći moralno pa čak i politički, ova je ravnodušnost, iako vrlo proširena, mnogo opasnija. A s tim povezana i tek neznatno manje opasna jest vrlo proširena moderna pojava da se odbija svako suđenje. Iz te nespremnosti ili nesposobnosti da se odaberu vlastiti uzori i vlastito društvo te iz nespremnosti ili nesposobnosti da se rasuđivanjem odnosimo spram drugih, nastaju istinski *skandala*, kameni spoticanja što ih ljudskim moćima ne možemo ukloniti jer do njih nisu doveli ljudski i ljudski razumljivi motivi. U tome je strava, a istovremeno i banalnost zla.

Hannah Arendt, *O zlu*

*Modrobradi – francuski plemić koji je, prema književnoj predaji, svoje žene ubijao na osobito okrutan način

ETI IK-2 D-S012

01

Etika

Esej

Tema eseja: **Trpjeti zlo ili činiti zlo?**

Smjernice za pisanje

U eseju odredite pojmove: zlo, moralni uzor, moralni ideal, ravnodušnost i savjest.

1. Objasnite je li Sokratovo trpljenje zla (osude atenskog naroda) u ime vlastitih uvjerenja onaj uzor moralnog ponašanja na koji misli Hannah Arendt.
2. Je li moguće u ime moralnih ideala činiti zlo? Obrazložite svoj stav.
3. Što mislite da je potrebno činiti kako bismo izbjegli moralnu ravnodušnost i banalnost zla? Obrazložite svoj stav.

Argumentaciju u eseju potkrijepite primjerima:

1. nekog zlodjela za koje smatrate da se u društvu banalizira
2. nekog postupka kojeg tradicija odobrava, a smatrate ga zlim.

ETI IK-2 D-S012

01

Etika

Prazna stranica

ETI IK-2 D-S012

99

